

Nuorisoseurat

LUOVA LAVA

LEIRIOHJAAJAN OPAS

SISÄLLYS

Nuorisoseuratoiminta	2
Luova lava -päiväleirit.....	5
Hetki Taiteilijana -esitys.....	7
Luova lava –leirin esimerkkiviikko	9
Ohjaajien työsuhde	13
Leirielämä	15
Ohjaajan vastuu ja leiriturvallisuus	16
Ohjeita leiritoimintaan	21
Salassapitovelvollisuus	22
Lääkkeet, sairastumiset ja tapaturmat.....	24
Yhteydenpito	25
Tärkeät yhteystiedot.....	26

NUORISOSEURATOIMINTA

Nuorisoseuratoiminta on ennen kaikkea iloa, elämyksiä ja onnistumisia. Nuorisoseuroissa harrastustoiminnan tavoitteena on edistää lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua sekä aktiivista kansalaisuutta. Nuorisoseuratoiminnassa henkilö kasvaa osallistuvaksi, avoimeksi ja yhteistyökykyiseksi ihmiseksi.

Nuorisoseuratoiminta tarjoaa laadukkaita harrastuksia kaikenikäisille. Tarjoamme esimerkiksi tanssia, teatteria, musiikkia, sirkusta ja liikuntaa. Paikalliset nuorisoseurat järjestävät myös niihin liittyviä tapahtumia, leirejä ja koulutuksia. Nuorisoseuroissa jokaisella lapsella, nuorella ja aikuisella on mahdollisuus harrastaa kulttuuria, kasvaa aktiiviseksi yhteisön jäseneksi ja kokea tekemisen riemua!

Kulttuurinen lapsi- ja nuorisotyö on harrastustoimintaa, joka antaa osallistujille uusia taitoja ja positiivisia kokemuksia. Se kasvattaa, kehittää ja korostaa onnistumisen ja hyväksytyksi tulemisen tunnetta. Nuorisoseuratoiminnan arvot ovat osallisuus, yhteisöllisyys, moninaisuus ja yhdenvertaisuus.

OSALLISUUS

Osallisuus tarkoittaa nuorisoseurassa yhteisöön kuulumista ja mukanaoloa. Jokainen voi vaikuttaa tekemiseen ja osallistua omalla panoksellaan.

YHDENVERTAISUUS

Nuorisoseurassa kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia. Toiminta on avointa ja arvostavaa, ja siihen on helppo tulla mukaan

YHTEISÖLLISYYS

Yhteisöllisyys on yhdessä toimimista ja tekemisen riemua. Siihen kuuluvat vuorovaikutus ja yhteenkuuluvuus sekä yhteiset kokemukset. Yhteisömme ovat mukaan ottavia ja turvallisia.

MONINAISUUS

Arvostamme moninaisuutta, ja jokainen voi tulla mukaan sellaisena kuin on. Meidän toiminnassamme kaikilla on hyvä ja turvallista olla.

Kasvatustalokas

Nuorisoseuratoiminnassa kasvaa avoimeksi, osallistuvaksi ja yhteistyökykyiseksi ihmiseksi.

Yksilö

- » Itsetunnon kehittyminen
- » Sosiaalinen vahvistuminen
- » Tekemällä oppiminen
- » Tietojen ja taitojen karttuminen
- » Onnistumisen ilo
- » Osallisuus

Toiminta

- » Harrastukset kasvun tukena
- » Monipuolinen ja laadukas harrastustarjonta
- » Koulutetut ja osaavat ohjaajat
- » Aidosti avoin toiminta

Perhe

- » Yhteinen tekeminen
- » Vuorovaikutussuhteiden vahvistaminen
- » Kasvatustyön tukeminen
- » Kulttuuri arjessa

Yhteisö

- » Ystävät
- » Eri-ikäiset yhdessä
- » Yhteisöt yhdessä
- » Turvallinen ja suvaitsevainen ympäristö

Kasvatus- ja harrastustoimintamme edistää lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua sekä aktiivista ja vastuullista kansalaisuutta. Eri-ikäisten yhdessä toimiminen vahvistaa yhteisöllisyyttä ja yhdenvertaisuutta sekä lisää hyvinvointia.

LÄPI ELÄMÄN KULKEVA ITSEKASVATUS

Nuorisoseurat

Suomen merkittävin kulttuurisen lapsi- ja nuorisotyön toimija

LUOVA LAVA -PÄIVÄLEIRIT

Luova lava -päiväleirit on suunnattu kouluikäisille lapsille. Leirien tarkoituksena on luoda vaihtoehtoista ja luovaa kesätoimintaa. Luova lava -leireillä tutustutaan monipuolisesti eri taiteenaloihin unohtamatta perinteisiä leiritouhuja. Leirin ohjaajilla on suuri vastuu mielekkään tekemisen ohjaamisessa. Leiripäiviin on hyvä sisällyttää niin ohjattua toimintaa kuin lepopohetkiäkin. Leirien tavoitteena on luovan kesätoiminnan lisäksi innostaa leiriläisiä mukaan nuorisoseurojen toimintaan ja syksyllä alkaviin harrasteryhmiin.

Leirejä järjestetään ympäri maata ja järjestäjänä voi toimia niin paikallinen nuorisoseura kuin nuorisoseurojen aluetoimisto tai keskusseura. Koordinoivana tahona toimii Suomen Nuorisoseurat, josta ohjaajien ja järjestäjien on mahdollista saada erilaista apua ja tukea.

Vuosittain leireille on valittu valtakunnallinen teema. Teeman idea on helpottaa ja suunnata ohjaajien suunnittelua ja saada leireille yhteneväiset raamit. Teemat on pyritty pitämään tarpeeksi väljinä, ettei teema myöskään rajaa leirien toimintaa. Teeman voi myös valita itse yhdessä leiriläisten kanssa. Teemoina ovat olleet esim. Lumoava luonto, Unelmien planeetta, Supersankarit, Uni, Kiehtoivat kamut, omituiset otukset. Näiden teemojen materiaaleja on saatavilla nuorisoseurat.fi sivustolla.

LUOVA LAVA –TOIMINNAN TAVOITTEITA OVAT:

TEKEMISEN RIEMU:

- Toimintaa toteutetaan yhdessä muiden kanssa.
- Osallistujilla on mahdollisuus ylittää itsensä ja kokea onnistumisen iloa.
- Toiminnasta saa uusia taitoja, joista on hyötyä läpi elämän.
- Toiminnassa jokainen saa olla oma itsensä.

YHTEISÖLLISYYS:

- Lapset ja nuoret ovat osa suurempaa monikulttuurista yhteisöä.
- Toiminta on kaikille avointa ja yhdenvertaista.
- Toiminnassa on käytössä turvallisemman tilan periaatteet.

OSALLISUUS:

- Lapset ja nuoret ideoivat ja toteuttavat toimintaa yhdessä.
- Osallistujat oppivat ja saavat uusia kokemuksia itse tekemällä.
- Osaavat ohjaajat tukevat lasten kasvua ja luovat turvallisen ilmapiirin toimintaan.
- Toiminnassa toteutuvat Nuorisoseurojen arvot ja kasvatusnäkemys.

HETKI TAITEILIJANA -ESITYS

Luova lava leireihin kuuluu osana ohjelmaa esityksen valmistaminen. Esitys voi olla pieniä paloja leiriohjelmasta tai osa suurempaa teemallista kokonaisuutta. Leirin järjestäjä yhdessä ohjaajien kanssa päättää, millainen kokonaisuus esitys on ja missä se pidetään.

On hyvä muistaa, että leiri on ensisijaisesta mukavaa yhdessä-oloa ja esitys valmistetaan osallistujien ehdoilla heidän omista ideoistaan ja ajatuksistaan. Ohjaajan tehtävänä onkin punoa leiriläisten omat ideat esitettäväksi kokonaisuudeksi. Tällöin esitysten keston ei kannata olla liian pitkä, jo 5 minuuttia on riittävän pitkä aika esitykseksi. Esitys voi koostua myös pienistä erillisistä palasista, siitä, mitä on tehty viikon varrella.

Huomioitava on myös, että osallistuja pääsee halutessaan lavalle esiintymään, mutta esitys ei saa olla liian stressaava taitojen tai ulkoa muistettavien asioiden suhteen.

ESITYKSEN VALMISTAMINEN

Jokainen leiri valmistelee sovitun esityksen yhdessä sovittuun paikkaan. Esitys voi olla tanssia, laulua, sirkusta, teatteria tai mitä vain, mitä leiriläiset haluavat näyttämölle tuoda esitettäväksi. Selvitä etukäteen, millainen esityspaikka on. Jos mahdollista, vieraile paikalla etukäteen, näin osaat helpommin ohjata ryhmää ennen esitystä oikeaan paikkaan ja osaat sovittaa esityksen tilaan sopivaksi. Selvitä mahdollinen äänentoisto ja valojen käyttö sekä sisääntulo- ja ulosmenoreitit. Mieti, missä leiriläiset viettävät sen ajan, kun eivät ole esiintymässä. Onko leiriläisillä mahdollisuus päästä seuraamaan mahdollisia muita esityksiä.

Oman ohjelmanumeron lisäksi leiriläisillä voi olla aloitus- ja päätösnumero, joka voi olla esimerkiksi Luova lava -laulu, jossa myös ohjaajat ovat mukana. Laulun voi opetella leirin aikana ja siihen sopivat tanssiliikkeet tai muun koreografian voitte katsoa leiriläisten kanssa yhdessä.

Esitysvaatteena voi olla kaikilla esim. leirihintaan sisältyvä Luova lava T-paita, mikäli se on tilattu tai joku muu yhdessä sovittu vaate. Muistutattehan huoltajia ja leiriläisiä, että pakkaavat tarvittavat esiintymisvaatteet mukaan. Myös ohjaajien toivotaan puukeutuvan Luova lava -paitaan esityspäivänä.

Mikäli esitys järjestetään leirin päätteeksi leiripaikassa, voitte osallistujien kanssa ideoida, miten siitä saataisiin juhlava tilaisuus ja millaista muuta ohjelmaa olisi hyvä olla. Esityksen lisäksi ohjelmassa voi olla yhteistä tekemistä yleisön kanssa ja vaikka pientä tarjoilua.

Esityksen voi myös taltioida huoltajille ja leiriläisille katsottavaksi, mutta silloin on hyvä tarkistaa kuvaluvat ennen taltiointia ja sopia, miten ja kenelle esitystä saa näyttää / linkkiä jakaa.

LUOVA LAVA –LEIRIN ESIMERKKIVIKKO

Leirin järjestäjä päättää päiväleirin aikataulusta, aloitusajasta ja leirin päätöksestä. Osallistujien leiripäivät alkavat noin kello 8-10 välissä ja päättyvät kello 15-17 välissä leirin järjestäjästä riippuen. Ohjaajien leiripäivä on aina pidempi kuin osallistujien.

MAANANTAI - aloituspäivä

Ohjaajien on tärkeää olla hyvissä ajoin paikalla ja valmistella leiripaikka. Ohjaajilla on päällään luova lava T-paita, tai muu tunniste, jolloin leiriläisen on helppo tunnistaa, kuka on ohjaaja.

Ohjaaja on leirin alkaessa helposti saatavilla ja ohjeistamassa leiriläisiä tilaan. Monia leiriläisiä jännittää uudet tilanteet ja henkilöt, joten ota leiriläiset vastaan niin, että he kokevat itsensä tervetulleiksi.

9-10.30	<p>Alkupiiri ja yhteinen nimileikki (toistuu läpi leirin samanlaisena joka aamu)</p> <p>Tutustumisleikkejä</p> <ul style="list-style-type: none"> • oma nimi ja rytmi, liike, ääni • Minä pidän, en pidä • Pantomiimikoneen teko yhdessä, naurukone, leirikone tms <p>Tilaan tutustuminen (missä omat tavarat, missä wc, missä syödään, pestään kädet jne.)</p> <p>Nimilappujen/kylyttien tms tunnisteiden teko ja T-paitojen jako, mikäli ne on tilattu</p>
10.30-11.30	<p>Leiriläisten toiveet ja odotukset leiristä – seinälle nähtäväksi</p> <p>”6 elementtiä, mitä haluaisitte kokeilla” (tanssi, teatteri, sirkus, sanataide, kuvataide, musiikki)</p> <p>lisäksi valokuvaus, videokuvaus, elokuvat jne.</p> <p>Leirisopimus ja turvallisemman tilan periaatteet yhdessä (toiminnan säännöt) seinälle nähtäväksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Millainen on mukava leiri • Millainen on kiva leirikaveri
11.30-12	Ruokailu
12.00 -12.30	<p>Vapaa-aika (Mitä leiriläiset haluavat)</p> <p>Ulkoilu / leirisopimuksen ja toiveiden askartelu/koristelu</p>
12.30 -13.00	Ulkoileikit yhdessä
13.00 -14.30	<p>Leirisopimuksen ja toiveiden jatkotyöstöä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voi sisältää myös Draamasopimuksen <ul style="list-style-type: none"> ○ Luovan toiminnan pelisäännöt ○ Moka on lahja, iloitaan siitä, mokailuimpro ○ Roolisuoja, se mitä teen roolissa, en ole minä! <p>Käydään läpi leirin teema.</p>
14.30-15	välipala
15.00-15.30	Loppupiiri, fiilikset, loppuleikki tms

TIISTAI - taidepäivä

9.00-9.15	saapuminen leiripaikalle
9.15-10.00	Alkupiiri tutustumisleikkejä: esim palloleikki, nimien kanssa
10.00-11.30	Taidepisteet 3 kpl + 30 min esim <ul style="list-style-type: none"> ● huovutus ● helmikorut ● katuliidut/ulkopelit
11.30-12.00	Ruokailu
12.30-13.15	yhteisesityksen aivoriihi, eri taidelajien kokeilu Esityksen sisällön suunnittelua
13.15-14.15	yhteisöllinen maalaus (esim. mitä kaikkea on rannalla)
14.15-14.45	välipala
14.45-15.15	ulkoilu: perinneleikit
15.15-15.30	fiilisvartti

Kotiinlähtö →

KESKIVIIKKO - liikepäivä

9-10	Alkupiiri Hyvää huomenta- keskustelu & päivän ohjelma <ul style="list-style-type: none"> ● liikunnallisia ja ryhmätoimintaa vahvistavia leikkejä
10-11.30	<ul style="list-style-type: none"> ● liike & tanssi- leikkejä ● kuvat tanssiksi ● battlet, eli pienet tanssi/liikekisat tms ● oma tanssi (hyppy, käsiliike, askel, pyöriminen) + variaatiot ● kerrataan suunniteltuja tansseja
11.30-12.00	Ruokailu
12.30-14.00	Oman hahmon luominen: <ul style="list-style-type: none"> ● fyysinen olemus, puhetapa, kävely, ikä jne ● hahmot tanssii
14.15-14.45	välipala
14.45-15.15	Esityksen miettiminen liittykö hahmot esitykseen ja jos liittyvät, niin miten. Esityksen sisällön suunnittelu jatkuu
15.15-15.30	Fiilisvartti ja vapaata

TORSTAI

9:00-10.00	Alkupiiri <ul style="list-style-type: none"> • Herättelyleikki • Liikunta- ja musiikkileikit
10.00-11.30	Esityksen kokoaminen <ul style="list-style-type: none"> • Palojen asettelu yhteen, taustatarina, kehys
11-11.30	Ruokailu
12:00	Rekvisiitan askartelu ja esityksen sisällön suunnittelu jatkuu
14-14.30	välipala
14:30	Ulkoilua ja ilmaisuleikkejä
15.15	fiilisvartti

PERJANTAI

9:00-10.00	Aamupiiri, Aamun lämmittelyleikki, yhteenvetoa
10.00-11.30	Esityksen harjoittelua
11.30-12.00	Ruokailu
12.30-13.00	Leiriläisten valmistautuminen esitykseen
13.00-13.15	Esityksen esittely
13.15-14.45	Esitykset + loppuspiikki, leiridiplomien jako
15	Kahvit ja leiriläisten palaute leiristä

OHJAAJIEN TYÖSUHDE

Ohjaajien työsuhde on työn luonteen vuoksi määräaikainen. Sopimuspalkka on ilmoitettu työpaikkailmoituksessa tai sovittu muutoin leirin järjestäjän kanssa. Kokonaispalkka sisältää leirin suunnittelun, ohjauksen ja arvioinnin sekä vuosilomat ja lomakorvauksen. Työpäivät ja päivittäinen työaika kirjataan jokaisen omaan työsopimukseen. Työsopimuksen allekirjoittaa työntekijä sekä järjestävän yhdistyksen puheenjohtaja / muu sovittu vastuhenkilö.

Ohjaajien työaika määräytyy leiripäivän mukaan. Ohjaajien työajan tulisi alkaa 30 min ennen leirin alkua ja vastaavasti päättyä 30 min leirin päättymisen jälkeen. Lisäksi on hyvä sopia, paljonko ennen leiriä käytetään suunnitteluun aikaa. Työtunnit kirjataan jokaisen ohjaajan henkilökohtaiseen tuntilistaan joka toimitetaan leirien loputtua leirin järjestäjälle.

Verokortti tulee toimittaa työsuhteen alussa. Mikäli korttia ei toimiteta, on ennakkopidätysprosentti palkasta 60. Palkan maksupäivä on hyvä sopia jo työsopimusta tehdessä. Palkanmaksua varten ohjaajan tulee toimittaa osoitetiedot, verokortti ja tilinumero palkanlaskentaa varten. Mikäli sairastut leirien aikana, ilmoita siitä välittömästi yhdessä sovitulle yhteyshenkilölle. Sairasloma-ajalta maksetaan palkkaa, mikäli siitä on sairaslomatodistus joko hoitajalta tai lääkäriltä. Todistus tulee olla jokaisesta päivästä.

Työhön ei sisälly ruokia. Ruokatauko sisältyy työaikaan, kun se pidetään leiritiloissa. Ruokatauko ei saa ylittää puolta tuntia. Palkallisen ruokatauon aikana työntekijä on valmiudessa

keskeyttämään taukonsa hetkellisesti, jos työtilanne sitä vaatii. Leiriaika tulee tauottaa niin, että jokainen ohjaaja ehtii syömään rauhassa. Kahvitauot voi myös rytmittää työn lomaan, jokaiseen leiripäivään kuuluu enintään kaksi kahvitaukoa.

Tarkasta leirin järjestäjältä, onko ohjaajille olemassa tapaturmavakuutus. Mikäli leirin aikana työntekijälle sattuu tapaturma, on siitä ilmoitettava heti leirin järjestäjälle ja hakeuduttava tarvitta-vaan hoitoon.

MUITA HUOMIOITAVIA ASIOITA:

- Nuorisoseurat on savuton työnantaja.
- Töihin ei missään tapauksessa saa tulla päihtyneenä tai krapulassa.
- Nuorisoseuratoiminnassa on käytössä turvallisemman tilan periaatteet.
- Omien mobiililaitteiden käyttäminen työpäivän aikana on kiellettyä leirin turvallisuuden takia. Poikkeuksena voi olla esimerkiksi ennalta sovittu soittoaika lääkärin kanssa tai välttämätön leiriin liittyvä hoidettava asia. Myös leirin ohjelmaan liittyvissä asioissa mobiililaitetta voi käyttää, esim musiikin soittaminen.
- Mikäli ohjaajat saavat Luova lava -paidat, niitä on hyvä pitää leirin aikana päällä. Erityisen suositeltavaa leiripaidan pitäminen on ensimmäisenä ja viimeisenä, eli esityspäivänä.
- Leirien suunnitteluvaiheessa ja leirien aikana pyritään siihen, että kaikki hankinnat tehdään keskitetysti. Ohjaajan tekemiin hankintoihin tulee aina pyytää erikseen lupa seuran vastuuhenkilöltä.
- Työsuhteen päättyessä ohjaajat saavat työtodistukset.
- Ohjaajalla on myös mahdollisuus hakea open badge-osaamismerkkiä Luova lava- ohjaaja. Leirin apuohjaajille on olemassa Luova lava- avustajan merkki. Merkkihakemukset täytetään nuorisoseurat.fi sivulla.

LEIRIELÄMÄ

Ohjaajan työ rytmittyy leiriohjelman mukaan. Leiriohjelman suunnittelun, järjestämisen ja toteuttamisen lisäksi ohjaajan tehtäviin kuuluu mm. leiriturvallisuudesta huolehtiminen, leirisääntöjen valvominen, leiriläisten perustarpeista huolehtiminen ja kiusaamiseen puuttuminen. Ohjaaja saattaa ajoittain tuntea olevansa myös sairaanhoitaja, järjestysmies, siivoaja, talonmies, tietopankki, lohduttaja ja paljon muuta. On hyvä muistaa, että leiriläisten kannalta onnistuneeseen leiriin ei yksinään hyvä ohjelma riitä.

OHJAAJAN VASTUUA JA LEIRITURVALLISUUS

Ohjaajat ovat vastuussa leiriläisten turvallisuudesta koko leirin ajan. Turvallisuus on aina etusijalla kaikissa leiriohjelmassa, joten ohjaajien kannattaa yhdessä pohtia, mitä vaaroja leiripaikalla ja -ohjelmissa saattaa olla. Leiriläisiä tulee valvoa jatkuvasti ja ohjaajien tulee tietää koko ajan leirivahvuus ja missä kukin leiriläinen on. Ohjaajat vastaavat toiminnastaan järjestävälle seuralle ja turvallisuutta heikentäneistä tilanteista tulee aina ilmoittaa seuran yhteyshenkilölle.

Ohjaajan työtä helpottaa leiriläisten kanssa yhdessä tehdyt säännöt, joita kaikki noudattavat. Minkäänlaista kiusaamista ei suvaita leirillä ja tähän ohjaajan on aina välittömästi puututtava. Käytännössä tilanteeseen puuttuminen tarkoittaa kahdenkeskistä keskustelua kiusaajan kanssa sekä keskustelua kiusaajan ja kiusatun kanssa.

Ohjaajilla on suuri rooli leiriläisten ryhmäytymisessä. Ryhmäharjoitteiden avulla leiriläisille on mahdollista luoda yhteenkuuluvuuden ja turvallisuuden tunne sekä yhteisöllisen tekemisen mielekkyyttä. Ohjaajan vastuulla on huomioida kaikenlaiset leiriläiset osana ryhmää ja pystyä eri ryhmätyön vaiheissa osallistamaan leiriläisiä heille ominaisella tavalla. Kaikessa toiminnassa tulee aina huomioida lapsilähtöisyys ja leiriläisten oma mielenkiinto toimintaa kohtaan.

TURVALLISEMMAN TILAN PERIAATTEET NUORISOSEURATOIMINNASSA

Turvallisempi tila leiritöinnassa tarkoittaa että, jokainen tuntee olonsa turvallisiksi ja tervetulleeksi. Jokainen saa olla oma itsensä. Leiriläiset tietävät, miten täällä toimintaan ja miten asioihin puututaan. Yhteisöllisyys kasvaa ryhmässä. Ryhmällä on omia sisäisiä juttuja. Osallistujat luottavat toisiinsa. Ryhmässä on avoin ilmapiiri.

Käy ensin rauhassa itse periaatteet läpi, ja vasta sen jälkeen osallistujien kanssa. Keskustelkaa yhdessä ohjaajatiimissä, millaista käytöstä toivotte ja miten reagoitte asioihin, jos niitä nousee esiin.

Pysähdy kysymään leiriläisiltä esimerkiksi: "Mitä tämä sana tarkoittaa?" "Ymmärrätkö mitä tämä tarkoittaa?" " Miten tämä voisi näkyä juuri täällä meillä?" Pyydä leiriläisiltä esimerkkejä.

Monet hyötyvät kuvista, käytä niitä hyödyksi. Voitte myös kuvittaa piirtämällä periaatteita ylös!

Ole avoin leiriläisten kysymyksille. Jos et tiedä miten selittää jokin sana tai asia, sano selvittäväsi asiaa. Aikuistenkaan ei tarvitse tietää kaikkea. Kun olet selvittänyt, muista palata asiaan!

Muista: aikuisen esimerkki on isoin suunnannäyttävä leiriläisille! Jos itse teet virheen tai epäonnistut, näytätän avoimesti mallia, miten toimitaan reilusti ja oikein.

Tutustu ryhmääsi, juttele kaikkien kanssa ja ole kiinnostunut näin olet heti askeleenlähempänä ryhmääsi ja voit puuttua ajoissa.

Miten ohjaajana tuen turvallisemman tilan rakentumista

Kohtaa muut läsnäolijat ilman ajatusta siitä, millainen ihminen hän voisi olla. Anna jokaisen olla oma itsensä.

- Millaiset harjoitteet tai leikit tukevat avoimuutta?

Tutustu ja juttele kaikkien kanssa. Kuuntele ja kannusta. Ethän koske toiseen ihmiseen tai toisen tavaraan ilman lupaa.

- Miten toimitaan, jos toisten tavaroihin kosketaan ilman lupaa?
- Miten toimitaan, jos toisiin kosketaan ilman lupaa tai epäsovivasti?

Kerro ohjaajille, mikäli kohtaat epäreilua tai muuta epäasiallista kohdeltua. Auta jos huomaat, että joku kiusaa tai loukkaa toista, ja käy kertomassa ohjaajalle.

- Mitä tapoja ohjaajalla on huomioida ja havainnoida ryhmää?
- Millaisilla harjoitteilla tai leikeillä pystyt havainnoimaan ryhmää?

Jos huomaat että olet loukannut tahallisesti tai vahingossa, pyydäthän anteeksi.

- Miten osallistujien kanssa voi harjoitella anteeksi pyyntöä? Onko muita keinoja kuin sanallinen?
- Mitä keinoja harrastajilla on ilmaista, että ei pidä jostain asiasta/käytöksestä tms?

Osallistu toimintaan rennosti. Virheitä sattuu kaikille. Kysy ja keskustele rohkeasti.

Jos et ole varma jostakin asiasta, voit aina kysyä muilta osallistujilta tai ohjaajilta.

- Mistä näet, jos joku ei ymmärrä ohjeita tai on epävarma? Mitä keinoja tässä on tukea?
- Mikä lisää ryhmän yhteistä hyvinvointia?
- Millaisia yhteisiä juttuja teidän ryhmällä on? Onko kaikki niissä mukana?

OHJEITA LEIRITOIMINTAAN

Leiriarki on vauhdikasta ja täynnä touhua. Päivää rytmittävät ruokailut eli lounas ja mahdollinen välipala. Ohjaajien on hyvä ennalta varmistaa, miten ruoka tulee leiripaikkaan vai tehdäänkö ruoka siellä ja mitä ohjaajilta odotetaan ruokailujen suhteen.

Leiriohjelmaa suunniteltaessa tulee listata materiaaleja ja tarvikkeita, joita ohjelma sisältää. Jokaista leiriläistä kohti kannattaa varata pieni summa tarvike-, retki- yms. rahaa. Varmista leirin järjestäjältä, millainen summa tarvikkeisiin voidaan käyttää. Kannattaa hyödyntää erilaisia kierrätysmateriaaleja ja selvittää, onko aiemmin jäänyt jotain tarvikkeita. Ohjaajalle on olemassa paljon tukimateriaaleja sekä toimintaideoita nuorisoseurojen ohjaajan työkalupakissa.

www.nuorisoseurat.fi/ohjaajalle/ohjaajan-tyokalupakki

Leiritoiminnassa on mukana erilaisia osallistujia. Ohjaajien on hyvä tutustua ja tarkkailla osallistujia heti leirin ensimmäisestä päivästä alkaen. Ensimmäinen päivä kannattaa olla täynnä ohjelmaa, sillä osallistujat eivät vielä tunne toisiaan kovin hyvin.

HAASTAVAT TILANTEET LEIRILÄISEN KANSSA

Mikäli leiriläisen kanssa tulee erimielisyyttä tai haastetta leiriläisen käytöksestä tai toimintatavoista, keskustelkaa asiasta ensin leiriläisen ja ohjaajaporukan kanssa. Tilanteesta kannattaa myös kysyä neuvoa ja apua yhteyshenkilöltä mahdollisimman nopeasti. Mikäli tilanne jatkuu, olkaa matalalla kynnyksellä yhteydessä leiriläisen huoltajaan. Usein huoltajilla on keinoja tai ideoita, miten leiriläisen saa esim rauhoitettua, tai tietoa siitä, millaisissa tilanteissa leiriläinen reagoi voimakkaasti. Jos leiriläinen käyttäytyy toistuvasti aggressiivisesti ohjaajia tai toisia leiriläisiä kohtaan, on mahdollista, että leiriläisen leiri keskeytetään. Tällöin olkaa tiiviissä yhteystyössä leirin yhteyshenkilön kanssa.

Erytislusten osallistuminen leirille pyritään mahdollistamaan. Tällöin tulee varmistaa ohjaajien riittävyys ja osaaminen toimia erityislapsen kanssa. Mikäli osallistujalla on mahdollisuus ottaa oma avustaja mukaan, ohjaajat tekevät yhteistyötä avustajan kanssa. Tällöin on hyvä muistaa, ettei avustaja ole osa ohjaajatiimiä vaan toimii oman avustettavan kanssa.

SALASSAPITOVELVOLLISUUS

Ohjaajilla on salassapitovelvollisuus kaikissa leiriläisiin liittyvissä asioissa. Leirin alussa ohjaajille jaetaan osallistujalista, joka sisältää ilmoittautumisessa saadut leiriläisen ja huoltajan tiedot, mahdolliset allergiat, tiedon valokuvausluvasta ja muut erityishuomiot leiriläisestä. Mikäli osallistujalla tai huoltajalla on erityisiä toiveita tai tarpeita, ohjaajan kannattaa olla yhteydessä huoltajaan jo ennen leiriä.

Osallistujalista on tarkoitettu vain ohjaajien nähtäväksi ja se tulee säilyttää siten, etteivät ulkopuoliset henkilöt pääse siihen käsiksi. Osallistujalistaan tehdään merkinnät leiriläisten läsnäolosta ja se toimitetaan leirin päätyttyä järjestäjälle. Retkille kannattaa tehdä toinen lista, jossa ilmenee vain lapsen etunimi ja vanhemman puhelinnumero. Tämä siksi, että jos lista syystä tai toisesta häviää, eivät lapsen kaikki tiedot päädy ulkopuolisille.

Mikäli osallistujalistassa on puutteita, kannattaa asiasta olla yhteydessä leiriläisten huoltajiin. Ohjaajat eivät saa kertoa leiriläisiin liittyviä asioita ulkopuolisille. Mikäli median edustaja kontakti ohjaajia tahtoen tehdä jutun leiristä positiivisessa mielessä, ilmoitathan siitä myös leirin järjestäjälle.

ONNETTOMUUDEN SATTUESSA

1. Tutki tilanne.
2. Pelasta vaarassa olevat. Älä vaaranna itseäsi.
3. Pyydä apua lähistöltä.
4. Hätätilanteessa soita 112!
5. Anna ensiapua ja rauhoittele paikalla olevia.
6. Ilmoita asiasta välittömästi järjestäjän vastuuhenkilölle.

TIEDOTTAMINEN ONNETTOMUUDEN SATTUESSA / KRIISIVIESTINTÄ

Onnettomuuden sattuessa tiedotuksesta viranomaisille ja julkisuuteen vastaa Suomen Nuorisoseurojen pääsihteeri Annina Laaksonen. Sopikaa etukäteen, kuka hoitaa tiedotuksen leiriläisten huoltajille. Se voi olla joko ohjaaja tai leirin järjestäjän edustaja. Tarvittaessa ohjaajat kokoavat leiriläiset yhteen ja kertovat heille rehellisesti tilanteesta. Ohjaajat eivät anna minkäänlaisia lausuntoja julkisuuteen.

Älä siis kerro

- Henkilöiden nimiä tiedotusvälineille tai muille ulkopuolisille.
- Poliisitutkintaan liittyviä tietoja antaa vain poliisi.
- Arvioita tai olettamuksia tapahtumien syistä; sanat ”ehkä”, ”mahdollisesti”, ”todennäköisesti”, ovat kiellettyjä ilmaisuja.

Voit kertoa

- Ettet tiedä
- Että tietoja antaa pääsihteeri Annina Laaksonen Suomen Nuorisoseurat Ry:stä

LÄÄKKEET, SAIRASTUMISET JA TAPATURMAT

Huoltajia ohjeistetaan leirikirjeessä leiriläisten mahdollisten lääkkeiden pakkaamisesta mukaan leirille. Ohjeet lääkkeiden antamiseen tulee olla selkeät, jotta ohjaaja voi valvoa lääkkeiden ottamisen. Mikäli ohjeet ovat epäselvät, kannattaa asiasta olla yhteydessä leiriläisen huoltajaan. Mitään muuta lääkettä kuin omaa mukaan pakattua, esim. särkyläkettä, ei leiriläiselle saa antaa.

Mikäli leiriläinen sairastuu leiripäivän aikana eikä hän pysty osallistumaan leiriohjelmaan, tulee tilanteesta ilmoittaa leiriläisen huoltajalle. Ohjaajan tulee olla varma, että leiriläinen pääsee sairaana yksin kotiin, mikäli huoltaja ei pysty leiriläistä hakemaan ja antaa siihen luvan. Ohjaajien toimesta leiriläistä ei lähdetä viemään lääkäriin tai kotiin. Ongelmatilanteissa voi olla yhteydessä leirin järjestäjään ja mikäli huoltaja kysyy leirin hinnasta muutosta/alennusta, pyydä ottamaan yhteyttä edelleen leirin järjestäjään.

Tapaturman sattuessa tulee ohjaajien hoitaa ensiapu taitojensa mukaan. Huolehtikaa ennakkoon, että leiripaikalle on asianmukaiset ensiapuvälineet ja ne ovat mukana myös retkillä. Tapaturmasta tulee ilmoittaa leiriläisen huoltajalle, jonka kanssa sovietaan, miten tilanteessa edetään. Ilmoita tilanteesta myös leirin järjestäjälle. Mikäli vamma ei vaadi akuuttia sairaalahoitoa, tulee huoltajien itse toimittaa leiriläinen hoitoon. Isoissa ja pienissä tapaturmissa (myös kaatumisissa, törmäyksissä...) täytyä aina Lähteltä piti -tapaturmaraportti mahdollisimman hyvin ja toimitta se leirin järjestäjälle. Sen avulla tilanteesta on helpompi kertoa lääkärille ja sen perusteella haetaan korvausta, mikäli leiriläinen saa hoitoa tapaturmaansa.

VAKUUTUS LUOVA LAVA -PÄIVÄLEIRILÄISILLE

Tarkista ennen leiriä, onko järjestäjä ottanut leiriläisille tapaturmavakuutuksen. Suomen Nuorisoseurat tarjoaa luova lava leiriläisille keskitettyä vakuutusta edulliseen hintaan.

Leiriläiset ovat vakuutettuja

- Vakuutuksen ottaja Suomen Nuorisoseurat
- Tapaturmavakuutus (tarkista ennen leiriä vakuutuksen numero, vaihtuu vuosittain)
- Voimassaolo leirit ja retket
- Vakuutus ei kata Kelan piiriin kuulumattomia henkilöitä.
- Vakuutettujen lukumäärä 500 hlö
- Leirien tai retkien keskimääräinen kesto 5 päivää

Mikäli leiriläiselle haetaan vakuutuksen kautta hoitokuluja, sen tekee leiriläisen huoltaja. Käytännössä leiriläinen toimitetaan tarvittavaan hoitoon, huoltajat maksavat kulut ja sen jälkeen huoltajat hakevat korvausta vakuutusyhtiön Luova lava -vakuutuksesta.

YHTEYDENPITO

Ohjaajien välinen viestintä on tärkeää leirin onnistumisen kannalta. Ohjaajien kannattaa etukäteen keskustella siitä, miten he keskenään suunnittelevat leiriä ja jakavat tietoa leirin aikana. Myös leiriläisten huoltajiin kannattaa olla rohkeasti yhteydessä, mikäli jokin leiriasia tulee jakaa huoltajille. Jos joku leiriläinen ei ole saapunut leirille 45 min leirin alkamisen jälkeen eikä häntä ole ilmoitettu huoltajan toimesta poissaolevaksi, tulee asiasta ilmoittaa huoltajalle. Leirikirjeessä on mainittu, että leiriläinen saa läheteä leiriltä kotiin leiripäivän päätyttyä, ellei huoltaja ilmoita muuta. Huoltajien yhteystiedot ovat lapsilistassa.

Ohjaajan on hyvä sopia etukäteen järjestäjän kanssa, miten leirin puhelut hoidetaan. Helppo tapa on ottaa leirin käyttöön pre paid-liittymä. Jokaisella leiripaikalla on oma puhelin, josta ohjaajien tulee olla tavoitettavissa tekstiviestein ja puhelimitse työaikojen puitteissa. Puhelinta käytetään myös yhteydenpidossa leiriläisten huoltajiin. Leiripuhelimien liittymät ovat Pre-Paid -liittymiä, joten niiden saldoa kannattaa seurata. Leiripuhelimet ovat tarkoitettu puheluihin ja tekstiviesteihin, ei nettiselaamiseen.

TÄRKEÄT YHTEYSTIEDOT

Yleinen hätänumero 112
Myrkytystietokeskus 09 471 977
Leirin järjestäjän yhteystieto
Ruokatoimittajan yhteystieto
Pääsihteeri Annina Laaksonen 040-7267450 (kriisiviestintä)

Ohjaajien muistilista leirien suunnittelussa

- Olkaa yhteydessä ohjaajakollegoiden kesken ja sopikaa miten suunnittelette leirejä
- leirin suunnittelun tueksi on materiaaleja osoitteessa
  - o luovalava.fi
- Sopikaa leiripaikkanne henkilökunnan kanssa kaikkien ohjaajien yhteisestä vierailusta leiripaikalle
  - o Huolehtikaa että saatte avaimet, luette turvallisuussuunnitelman ja tutustutte ensiapuvälineisiin ja siivoustarvikkeisiin
  - o Tarkastakaa keittiön varustus ja mitä tilan välineitä saatte käyttää leireillä (esim. soitin, sakset, liikuntavälineet...)
- Kerätkää lista tarvikkeista, joita leirille täytyy hankkia, ja sopikaa leirin järjestäjän kanssa hankinnoista
- Lisäksi tehkää leiristä alustava ohjelmarunko ennen leiriä. Valmiita pohjia löytyy <https://nuorisoseurat.fi/ohjaajalle/ohjaajan-tyokalupakki/>

MUKAVAA SUUNNITTELUA!

Pirita Laiho
toiminnanohjaaja
Suomen Nuorisoseurat
040 5587870
pirita.laiho@nuorisoseurat.fi

Nuorisoseurat

